

ГЕОПОЛІТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Сутула О. А., Сутула А.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Сучасне геополітичне мислення провідних світових науковців виходить з того фактору, що геополітичні інтереси держави повинні бути прагматичними. В разі потреби можна вдаватися до таких засобів як політичний і економічний контроль, шантаж, тиск, ембарго тощо. Безпека держави виступає домінуючим геополітичним інтересом, що забезпечує оптимальне існування. Враховуючи те, що світова економіка має жорстку, ієрархічну, пірамідальну структуру, тільки декілька десятків країн з ринковою економікою знаходяться на верховітті цієї піраміди, а більшість країн, які також мають ринкові структури, виступають її підвалинами. Тим паче, що по мірі зростання дефіциту ресурсів розвинуті країни роблять все, щоб зберегти їх для себе та пропонують всім іншим, в тому числі і тим країнам, яким ці ресурси належать, обмежувати їх використання. З зростанням дефіциту ресурсів боротьба за контроль над ними буде тільки прогресувати. А застосування силових ресурсів за їх володіння вже є сучасністю.

Геополітична реальність України виходить з того, що за роки незалежності зовнішньополітичний курс зазнавав трансформацій. Геополітичні орієнтації провідних політичних суб'єктів нерідко змінювались на протилежні. Україна перетворилася на «сіру зону» – територію невизначеності, а, отже, і на небезпечну геополітичну зону. В міжнародному масштабі нашу державу сприймають як країну-експортера дешевої робочої сили, ресурсів, сільськогосподарських напівфабрикатів, продуктів енергетики та хімікатів.

Сьогодні Україна виступає буфером між двома великими геополітичними структурами – західноєвропейською і євразійською цивілізаціями. Звичайно, через російсько-українську війну, Україні сьогодні важко здійснити легітимацію своїх кордонів на сході та півдні. Але однією із стратегічних завдань, яке постало перед Україною є створення нового геополітичного простіру із необхідними геополітичними вимірами, орієнтаціями, векторами та рівновагами, що з часом буде мати вплив й на міжнародну геополітику.

Позитивним надбанням є те, що Україна має достатньо широкі перспективи інтеграції у глобальне середовище. І якщо держава дійсно має бажання стати впливовою країною, то необхідно зрозуміти механізми функціонування сучасної світ-системи і відповідно, розробити та впровадити нову стратегію геополітичного мислення. Необхідно прагнути до переваг перед іншими країнами в економічній, технологічній, соціальній, культурній сферах.

Звичайно такий цивілізаційний прорив в рамках наздоганяючої модернізації потребує декілька десятиліть великих зусиль всього суспільства, а найголовніше – його консолідацію навколо стратегічної мети розвитку.